

Ög 45. Björnsnäs, Kvillinge sn.

Pl. 22, 23.

Litteratur: J. P. Kjellgren, *Brev till J. G. Liljegren* 8/7; 1829 (ATA); Anton Ridderstad, *Östergötlands historia I* (1914), s. 93–94; A. Nordén, *Saga och sägen i Bråbygden*, 1922, s. 72 (sägner om runinskriften å berghällen); dens. *Humblebro, Stenbro och »Nans bro»*, i *Norrköpings Tidningar* 22/2 1936; dens., *Östgöta ryttares Kolmårdsväg*, ib. 14/3 1936; dens., *Gamla stugor — gammalt folk*, ib. 5/12 1936; dens., *Norrköpingsbygdens järnåldersminnen Svenska fornminnesplatser nr 29* (1937), s. 68 (figur); dens., *Östergötlands järnålder I* (1938), s. 216–222; B. Cnattingius, *Drag ur vägarnas historia i Östergötland, i: Östergötlands vägbook* (1944), s. 14.

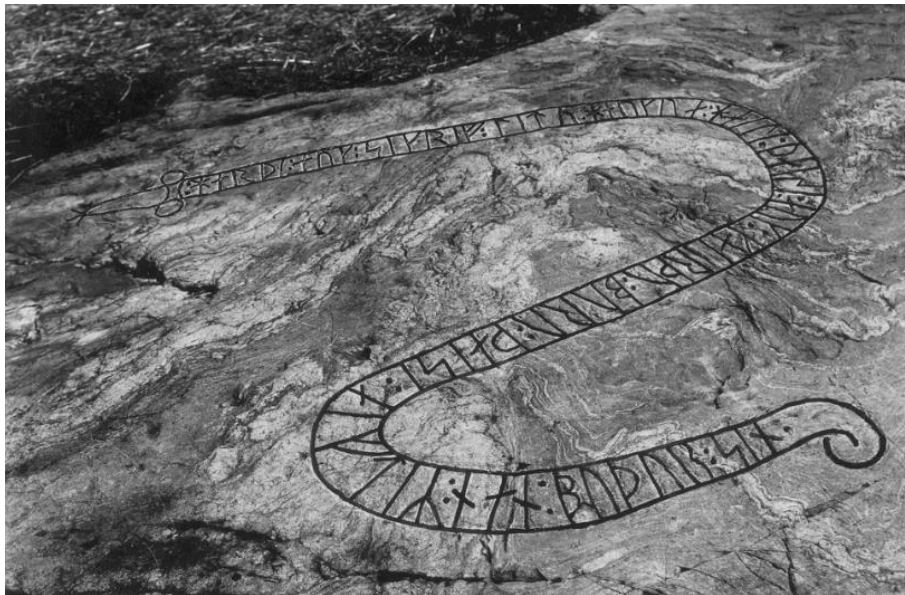
Äldre avbildningar: E. Brate, *Foto* (ATA).

Inskriften, anbragt i en flat bergyta nära invid allén sydväst om herrgårdsbyggningen ett kort stycke på västsidan om nuv. stenbron över den lilla bäcken från Glottern till Bråviken, omtalar vem som byggt stenbron över bäcken och till vilkens minne detta skett. Som under föregående sten antydde, stod sannolikt ifrågavarande sten, Ög 44, rest invid vägen, som ledde från bron, och möjligt är t.o.m., att ännu en eller kanske flera stenar stått resta invid vägen.^{47, 48} Den betydelse, som vägen från Bråslätten till Björnsnäs haft, har jag utförligt diskuterat i *Östergötlands järnålder I*, s. 216 f. Brons h.ö.h. är överraskande låg. Det nuv. broplanets östra ände ligger 3,24 m.ö.h., och lägsta punkten på vägbiten mellan Björnsnäs mangård och bron är 2,57 m.ö.h. Markytan vid bäckens kant nedanför runristningen torde i medeltal vara 2,74 m.ö.h., med bäckens vattenyta någon m. lägre. Avgörande för bedömningen av Bråvikens vattenstånd vid tiden för brons och ristningens tillkomst är siffran 2,57 för lägsta punkten på vägen mellan bron och mangården vid Björnsnäs. Högre vattenstånd hos Bråviken än 2 à 2,25 m.ö.h. synes det omöjligt att räkna med för 1000-talets förre del eller mitt då ristningen tillkom. Ristningens egen höjd ö.h. är 3,99 m.

Inskrift:

: harþi : auk : sikrif : litu : haukua : haili : paisi : auk : kairþu : buru : paisi : aiftir : nan : buþur : sin :

»Harde och Sigrev läto hugga denna häll och gjorde denna bro efter Nan, sin broder.»

Plansch 23a. Ög 45. Björnsnäs, Kvillinge sn. Foto Nordén 1936. [Jämför figur 55. Jansson skriver 1947: Imålad helt]

⁴⁷ [Nordéns fotnot] C. F. Nordenskjöld uppger i sin berättelse från 1872 års fornminnesinventering i denna del av Bråbo hd, tr. i *Meddelanden* 1933-4, s. 204, att enligt gårdsfolkets uppgift ytterligare två runstenar hade inlagts i bron över bäcken. Av gårdens innehavare ryttmästare Trozelli erfor jag vid mitt besök, att en äldre förman på gården på sin tid angav, att runstenar skulle ha inlagts i grunden till vattenverkslogen vid bron. Vid en ytlig granskning av de stora stenväggarna i logens grund har jag emellertid ej lyckats iakttaga några spår av runor, men endast en mindre del av samtliga stenar är tillgänglig för en sådan granskning.

⁴⁸ I ett brev från J. P. Kjellberg till J. G. Liljegren daterat den 28 september 1828 (ATA) anges: »I Lördags, rätt som jag var stadd på Wandring til Ringstadholm, fick jag af en min Wän, arrendatorn af Björnsnäs i Qvillinge Socken Underrättelse, att han där på Egorna funnit dels en förret okänd Runehäll, och dels Runeristningar på en fast Bergsida.» Uppgifterna kan tänkas avse Ög 44 och Ög 45.

Fig. 55. Ög 45. Björnsnäs, Kvillinge sn. Foto Nordén 1936. Jämför plansch 23a, ristningen i krittad.

Plansch 22a. Ög 45. Björnsnäs, Kvillinge sn. Foto Nordén 1936. [Runristningen finns på hällen mitt i bilden. Jansson skriver 1947: Ej vacker. Duger.]

Plansch 22b. Ög 45. Björnsnäs, Kvillinge sn. Foto Nordén 1936. [Vid planschen står »Ljusare!» Jansson skriver 1947: »Översiktsbilden målad duger ej». Notera pilen som anger var runristningen är belägen. Jämför figur 56.]

Fig. 56. Ög 45. Björnsnäs, Kvillinge sn. Foto A. Nordén 1936 (ATA). Vid fotot står »Bron, som omtalas i runristningen.» Oretuscherat foto, jämför plansch 22b.

Detta dokument ingår i en digital utgåva av Arthur Nordéns supplement till Erik Brates Östergötlands runinskrifter. Manuset avslutades 1947 och var tänkt att tryckas 1948. Utgåvan publiceras fritt tillgänglig på Internet.

Texten innehåller inte nyare litteraturreferenser än 1947 och tar ingen hänsyn till modern runforskning och måste därför användas med reservationer. Utgåvan är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter är du välkommen att meddela dessa till utgivaren på nedanstående e-postadress.

Utgivare: Jan Owe

Kontakt: runor@gamlebo.se

Senast ändrad 2020-07-26